

AKT UNII HORODELSKIEJ (SZLACHTY POLSKIEJ) 1413 r. (z oryg. w Nieświeżu)

Patronat Honorowy

PREZYDENT.PL

Organizatorzy

Konferencja współfinansowana przez

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wzrostego

KRAKÓW
Krakow to business

Więcej o konferencji

www.pau.krakow.pl

Informacja o unii horodelskiej

z okazji konferencji naukowej

HORODŁO (1413–2013)

**Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie
w dobie unii horodelskiej**

Konferencja pod Honorowym Patronatem

**Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Bronisława Komorowskiego**

odbędzie się w dniach 20–21 września 2013
w Krakowie i Niepołomicach

Dnia 2 października 1413 spotkali się na zjeździe w Horodle nad Bugiem koło Hrubieszowa, na terenie Królestwa Polskiego, w dzisiejszym województwie lubelskim, z jednej strony Władysław Jagiełło jako król Polski, a zarazem zwierzchni książę Wielkiego Księstwa Litewskiego, w towarzystwie dużej liczby dostojników i przedstawicieli szlachty polskiej, a z drugiej wielki książę litewski Witold Kiejstutowicz z towarzyszącymi mu dostojnikami i przedstawicielami bojarstwa litewsko-ruskiego. Zjazd został dobrze przygotowany i był w pewnym sensie ukoronowaniem wspólnego sukcesu obu państw w wielkiej wojnie z Zakonem Krzyżackim, czy ściślej z państwem zakonnym w Prusach i w Inflantach, w wojnie, jaka rozegrała się w latach 1409–1411 i miała swój kulminacyjny efekt w bitwie pod Grunwaldem. Stanowił ważny etap w dziejach unii polsko-litewskiej, porównywalny z umową krewską 1385 roku, która otworzyła proces chrystianizacji Litwy w obrządku łacińskim i połączyła losy dwóch państw, a także z aktem lubelskim 1569 roku, który stworzył w Europie nowy polityczny byt, „Rzeczpospolitą Obojga Narodów”. Nie bez racji dokonania zjazdu horodelskiego nazywamy unią horodelską.

O ile na mocy aktu krewskiego unia Polski z Litwą zasadzała się na podstawach dynastycznych i w tym kształcie była kilkakrotnie przez obie strony umacniana, o tyle w Horodle uzyskała nowego gwaranta w postaci elit politycznych obu państw. Już od początków unii dużą siłą atrakcyjną dla bojarstwa litewskiego przedstawiała uprzywilejowana pozycja szlachty polskiej. Toteż Władysław Jagiełło w sposób formalny zrównał w prawach bojarów litewskich, którzy przyjęli wiarę chrześcijańską w obrządku łacińskim, ze szlachtą polską. W Horodle doszło do aktu, który w takiej

skali nie miał precedensu w ówczesnej Europie, a mianowicie do zbratania 47 rodów szlacheckich polskich z tylomaż rodami bojarскими Wielkiego Księstwa Litewskiego, poprzez tzw. adopcję heraldyczną, czyli przyjęcie przez rody polskie do swoich herbów rodów litewskich. Gwarantowały ten akt obustronnie wystawione dokumenty, z przywieszonymi pieczęciami przedstawicieli odnośnych rodów i z imiennym wyszczególnieniem zarówno adoptujących, jak też adoptowanych. Tym dwom niezwykłym w swojej treści i formie dokumentom towarzyszył trzeci, wystawiony wspólnie przez Władysława Jagiełłę i Witolda Kiejstutowicza i opatrzony pieczęciami ich obu, który powtarzał starą formułę „włączenia” Wielkiego Księstwa Litewskiego do Korony Królestwa Polskiego, potwierdzał zrównanie w prawach szlachty polskiej i bojarów litewskich przyjętych do wspólnoty Kościoła katolickiego; zawierał obustronne zobowiązanie na przyszłość, dotyczące wspólnej elekcji zarówno króla Polski, jak też wielkiego księcia litewskiego; zapowiadał w razie potrzeby wspólne narady przedstawicieli obu państw, które miałyby się odbywać w Lublinie lub w Parczewie, lub w innym dogodnym miejscu.

Mimo że w Horodle powtórzono ową stosowaną od czasu aktu krewskiego formułę włączenia Wielkiego Księstwa Litewskiego do Korony i formalnie odstąpiono od niej dopiero w latach czterdziestych XV wieku, to w innych sprawach zjazd horodelski 1413 r. manifestował już zasadę równości stron. Jest rzeczą znamionną, że właśnie w tym czasie pojawił się herb polsko-litewski, przedstawiający w układzie szachownicowym polski znak Orła w koronie i litewski znak Pogoni. Symbolizował on jak najbardziej zasadę równości, a nie podporządkowania.